

Informácia o mimoriadnom 53. zasadnutí Rady vlády SR pre ľudské práva a rodovú rovnosť

Dňa 8. septembra 2025 sa v priestoroch Ministerstva spravodlivosti SR uskutočnilo mimoriadne 53. zasadnutie Rady vlády SR pre ľudské práva a rodovú rovnosť (ďalej len „rada“), ktorému predsedala štátna tajomníčka Ministerstva spravodlivosti SR Katarína Roskoványi. Zasadnutie bolo zvolané za účelom prerokovania desegregačných opatrení na školách v Slovenskej republike a výskumnej správy Amnesty International „Oddelení a nerovni: Správa o (ne) riešení segregácie rómskych detí na Slovensku o dodržiavaní práva na rovný prístup ku vzdelaniu“, ktoré boli zároveň jediným bodom programu zasadnutia.

Zástupcovia Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo školstva“) zdôraznili význam problematiky segregácie a predstavili opatrenia prijaté v uplynulých rokoch. Išlo najmä o zakotvenie definície segregácie v školskom zákone, zavedenie záväzných štandardov dodržiavania zákazu segregácie, prípravu metodických materiálov a akčného plánu inkluzívneho prístupu, ako aj realizáciu národných projektov. Cieľom desegregácie je podľa ministerstva školstva dosiahnuť plnú sociálnu inklúziu detí a žiakov po ukončení vzdelávania. Tento proces je potrebné začať už v rámci ranej a predškolskej starostlivosti. Zahŕňa najmä prípravu na povinné predprimárne vzdelávanie a školskú dochádzku, kurikulárnu reformu, riešenie absentérstva a predčasného ukončovania školskej dochádzky, ako aj ďalšie opatrenia podporujúce pripravenosť dieťaťa na inklúziu. Ministerstvo školstva v roku 2023 vydalo štandardy odborných činností pre zariadenia poradenstva a prevencie. V máji 2023 bola v školskom zákone zakotvená definícia segregácie vo výchove a vzdelávaní. Novelou školského zákona boli zároveň zavedené Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní, ktoré sú školy povinné zapracovať do svojich školských poriadkov. K zvyšovaniu inklúzie má prispieť aj povinné predprimárne vzdelávanie pre päťročné deti, právny nárok na miesto v materskej škole pre trojročné a štvorročné deti, kurikulárna reforma realizovaná od roku 2023 a opatrenia na znižovanie miery absentérstva a predčasného ukončovania školskej dochádzky.

Zástupcovia ministerstva školstva ďalej predstavili grantovú schému na podporu ranej starostlivosti a národné projekty Podpora vzdelávacích príležitostí, Príležitosť pre všetkých a Predčasné ukončovanie školskej dochádzky, ako aj opatrenia a nástroje v oblasti plošnej desegregácie. Členovia rady zastupujúci občiansku spoločnosť ocenili predstavené opatrenia, vyjadrili však pochybnosti o ich účinnosti v praxi, a to aj vzhľadom na niektoré časti žaloby Európskej komisie. Rado Sloboda, predkladateľ výskumnej správy Amnesty International, namietol, že zástupcovia ministerstva školstva nevyvrátili údaje uvedené v správe. Uviedol, že na segregáciu je potrebné naďalej upozorňovať, keďže ide o dlhodobý problém presahujúci funkčné obdobia jednotlivých vlád. Predstavené opatrenia podľa neho fungujú najmä „na papieri“ a tvrdenie, že predstavujú reálne riešenie situácie v školách, považuje vzhľadom na stanovisko generálnej advokátky za predčasné. Ministerstvo školstva podľa neho dostatočne nereagovalo na niektoré jej závery. Štátna tajomníčka Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky Katarína Roskoványi uviedla, že problém segregácie je dlhodobý, pričom jeho riešenie môže komplikovať aj odmietanie spolupráce niektorých komunit. Zdôraznila, že účinky opatrení ministerstva školstva sa môžu prejaviť až po dlhšom čase, preto nie je podľa nej objektívne ich vopred označovať za nedostatočné.

Kálmán Petőcz uviedol, že v období rozhodujúcom pre konanie o porušení povinnosti, ktoré Európska komisia začala v roku 2015 a v rámci ktorého v roku 2019 vydala odôvodnené stanovisko, Slovenská republika podľa Komisie nepreukázala prijatie dostatočných opatrení na odstránenie vytykánych nedostatkov. Zároveň poukázal na dohodu o poskytnutí podpory Slovenskej republike, ktorú Európska

komisia uzavrela z vlastnej iniciatívy. Podľa jeho názoru to svedčí o presvedčení Komisie, že Slovenská republika vyvíja úsilie na odstránenie segregácie. Uviedol tiež, že ministerstvo školstva je otvorené kritike a spolupráci, ku ktorej mimovládne a neziskové organizácie vyzývali. Podľa jeho názoru však z ich strany nebol dostatočný záujem o účasť na tvorbe opatrení, preto nepovažoval ich následnú kritiku bez predchádzajúcej participácie za primeranú. Rado Sloboda uviedol, že zástupcovia občianskej spoločnosti sa stretli so štátnym tajomníkom aj s poradcami, avšak nezískali dostatok informácií, a preto požiadali o stretnutie s ministrom. V súvislosti s medzirezortným pripomienkovým konaním poznamenal, že mimovládne organizácie sa môžu rozhodnúť, do ktorých procesov sa zapoja podľa toho, ktoré považujú za efektívne.

Zástupkyňa Nadácie Milana Šimečku Veronika Fishbone Vlčková sa pýtala na personálne zabezpečenie národných projektov. Zaujímalo ju tiež, akú podporu ministerstvo školstva poskytuje školám pri zavádzaní desegregačných opatrení do školských poriadkov a akým spôsobom kontroluje ich dodržiavanie. V súvislosti s grantovou schémou na podporu ranej starostlivosti ocenila participatívny prístup ministerstva školstva, upozornila však na potrebu zabezpečenia kontinuity projektov a financovania pracovníkov v období medzi jednotlivými projektmi. Privítala by tiež pravidelné odpočty plnenia národných projektov. Kálmán Petőcz uviedol, že ministerstvo školstva spolupracuje s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky na zabezpečení kontinuity projektov. Podporné materiály k desegregácii sú zverejnené na príslušných webových sídlach a zabezpečená je aj kontrola dodržiavania prijatých opatrení. Ministerstvo zároveň plánuje pravidelné odpočty. Personálne zabezpečenie aktivít bolo posilnené zvýšením počtu zamestnancov ministerstva venujúcich sa desegregácii, tento počet však naďalej nepovažuje za dostatočný. Zástupkyňa ministerstva školstva Soňa Ondrášiková doplnila, že Národný inštitút vzdelávania a mládeže ponúkal semináre venované desegregačným plánom a pripravil videonávod. Ministerstvo zároveň kontroluje desegregačné plány a komunikuje so školami. Aktuálne informácie o národných projektoch budú zverejňované na webovom sídle ministerstva školstva. Štátny tajomník ministerstva Školstva Ján Hrinko uviedol, že národný projekt sa realizuje v 13 lokalitách v spolupráci s vedením obcí. Ministerstvo školstva sleduje výsledky pilotného projektu, na základe ktorých bude môcť upraviť akčné plány a projekty tak, aby boli v praxi účinnejšie.

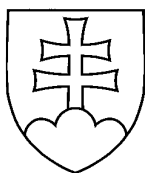
Zástupkyňa Úradu komisára pre deti Svetlana Pavlovičová predstavila monitoring realizovaný v desiatich lokalitách na východnom Slovensku. Monitoring sa zameriaval na zdravotníctvo, vzdelávanie a školskú dochádzku, kriminalitu, životné prostredie a kvalitu bývania detí. Súčasťou bolo aj zisťovanie názorov detí na školy a prekážok, ktoré im bránia v pravidelnej dochádzke. Zdôraznila potrebu stabilizácie rodín, najmä v oblasti pracovných návykov a rodičovských zručností, osobitne pri rodičovstve v nízkom veku. Za problém označila nedostatočnú komunikáciu medzi inštitúciami v rámci obcí. V lokalitách so silnou spolupracou sa podľa nej dostávajú pozitívne výsledky. Za dôležitú považuje aj komunikáciu s učiteľmi a sociálnymi pracovníkmi, ktorí vykonávajú intervencie priamo v rodinách. Zuzana Havírová sa pýtala, akým spôsobom budú národné projekty riešiť edukáciu majoritnej spoločnosti a boj proti protirómskemu rasizmu. Štátna tajomníčka ministerstva spravodlivosti Katarína Roskováni uviedla, že ľudskoprávna dotačná výzva ministerstva spravodlivosti v roku 2024 bola zameraná aj na vzdelávanie rómskych detí a majoritnej spoločnosti. V rámci národného projektu Príležitosť pre všetkých pôsobí v každej z 13 lokalít lokálny manažér desegregácie, ktorého úlohou je pracovať nielen so školami, ale aj s minoritou, majoritou a mimovládnymi organizáciami pôsobiacimi v danej lokalite. Dve podaktivity projektu sa zameriavajú na odstraňovanie bariér a zmenu postojov, ako aj na intervencie a informačnú kampaň o desegregácii. Realizácia projektu bude priebežne monitorovaná. Samosprávy budú projektovej komisii predkladať štvrťročné monitorovacie správy, na základe ktorých bude komisia formulovať riešenia a odporúčania.

Rado Sloboda pripomenul, že predmetom zasadnutia mala byť výskumná správa Amnesty International. Uviedol, že dovtedy neodznili konkrétne výhrady k jej obsahu, ale najmä prehľad

opatrení ministerstva školstva. Požiadal preto o konkretizovanie častí správy, s ktorými ministerstvo nesúhlasí. Kálmán Petőcz uviedol, že nesúhlasí s časťou správy vytvárajúcou podľa neho naratív, že ministerstvo školstva plánuje riešiť segregáciu premenou segregovaných škôl na národnostné školy. Doplnil, že ministerstvo sa venuje aj žalobným námietkam. V súvislosti so školou v Rakúsoch uviedol, že ministerstvo školstva monitoruje jej prechod na národnostné vzdelávanie a jeho vplyv na následné začlenenie detí do spoločnosti.

Zástupkyňa Ministerstva financií Sr Barbara Brvnišťanová v závere uviedla krátku informáciu a odporúčanie k spôsobu financovania odporúčaní vyplývajúcich z výskumnej správy. Uviedla, že materiál neobsahuje kvantifikáciu vplyvov, a preto nie je možné posúdiť jeho vplyv na rozpočet verejnej správy. Odporučila, aby sa o materiáli na rokovaní vlády diskutovalo až po vypracovaní analýzy vplyvov na rozpočet verejnej správy. Zároveň upozornila, že prípadná implementácia opatrení musí byť zabezpečená v rámci schválených limitov dotknutých subjektov verejnej správy na príslušné rozpočtové roky, bez dodatočných požiadaviek a vplyvov na verejné výdavky.

V závere zasadnutia členovia rady sformulovali znenie uznesenie č. 341, ktoré bolo následne prijaté. Týmto uznesením rada vzala na vedomie Správu Amnesty International „Oddelení a nerovni: Správa o (ne) riešení segregácie rómskych detí na Slovensku o dodržiavaní práva na rovný prístup ku vzdelaniu“ a informáciu Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR o aktuálnom stave problematiky desegregácie vo vzdelávaní na Slovensku a prijatých a vykonaných opatreniach a aktivitách rezortu školstva v danej oblasti. Odporučila vláde SR, všetkým rezortom a ostatným zainteresovaným aktérom, aby posilňovali a zefektívnili medzirezortnú a medzisektorovú spoluprácu v danej oblasti s cieľom efektívne riešiť, odstrániť segregáciu a zároveň jej aj predchádzať a naplniť zámery vytýčené v Programovom vyhlásení Vlády SR a vo vládnych stratégiách týkajúcich sa inkluzívneho vzdelávania a podpory rovnosti a inklúzie Rómov, najmä Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030, v súlade s odporúčaniami medzinárodných ľudskoprávných inštitúcií.

UZNESENIE RADY VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE ĽUDSKÉ PRÁVA A RODOVÚ ROVNOSŤ

č. 341

z 8. septembra 2025

k správe Oddelení a nerovní: Správa o (ne)riešení segregácie rómskych detí na Slovensku o dodržiavaní práva na rovný prístup ku vzdelaniu

Rada vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva a rodovú rovnosť

A. berie na vedomie

- A.1. Správu Amnesty International „Oddelení a nerovní: Správa o (ne) riešení segregácie rómskych detí na Slovensku o dodržiavaní práva na rovný prístup ku vzdelaniu“.
- A.2. informáciu Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR o aktuálnom stave problematiky desegregácie vo vzdelávaní na Slovensku a prijatých a vykonaných opatreniach a aktivitách rezortu školstva v danej oblasti.

B. odporúča

- B.1. vláde SR, všetkým rezortom a ostatným zainteresovaným aktérom, aby posilňovali a zefektívnili medzirezortnú a medzisektorovú spoluprácu v danej oblasti s cieľom efektívne riešiť, odstrániť segregáciu a zároveň jej aj predchádzať a naplniť zámery vytyčené v Programovom vyhlásení Vlády SR a vo vládnych stratégiách týkajúcich sa inkluzívneho vzdelávania a podpory rovnosti a inklúzie Rómov, najmä Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030, v súlade s odporúčaniami medzinárodných ľudskoprávných inštitúcií.